

telepensjonisten

Medlemsblad for Telepensjonistenes Landsforbund

Nr. 4/13 - 40. årgang

REDAKTØRENS SPALTE

Jeg er matt – sjakk matt!

Hundre timer med sjakk, og jeg har fått med meg det meste. Etter hvert som Magnus Carlsen kom på offensiven, steg spenningen til de grader at sjakken ble valgt til fordel for skiskyting. NRK har gjort en flott jobb med å kommentere og analysere spillet, slik at det var mulig å få et innblikk i hva som foregikk på brettet. Det inspirerte til å måle krefter med barnebarnet på 10 år. Jeg sto ganske ribbet etter endt kamp selv om motspilleren min så på TV under hele spillet. Her var det ikke snakk om å satse på remis for motparten.

Regnet høljer ned på Vestlandet. Nedbørsrekord i Bergen, det sier ikke så lite. På få timer fikk vi 55 mm nedbør! Selv om her er så bratt at vannet stort sett renner unna etter hvert, når det til slutt lavere-liggende områder og dermed blir det *overforsvømmelse*, som man kaller flom på disse kanter.

Mørketiden har satt inn, det er vi her vest som virkelig har mørketid. Når regnbygene kommer tett og skyene ligger som et lokk over hustakene, er det mørkt nesten hele dagen. På denne siden av jul får vi minimalt med snø til å lyse opp i tilværelsen. Da er det godt at vi har vintersport. Ja, på TV altså. Nå starter vi oppløpet mot OL for fullt. Her gjelder det å treffe toppen av formkurven på riktig tidspunkt. Derfor kan de som kjenner sin besøkestid og som ikke skal til OL, få sin tid i rampelyset med gode resultater.

Julen nærmer seg dag for dag. Etter at jeg gikk over i pensjonistenes rekke, har jeg fått et mer avslappet forhold til juleforberedelser. Det haster liksom ikke så mye lenger med vasking, rydding, baking og matlaging. Det er slutt på tvangshandlinger som husvask innen et

visst tidspunkt eller baking av minst syv sorter, (hvem fant på det forresten?). I sin tid jobbet jeg på riksen og der var det en viss konkurranse om hvem som var først med husvask før jul. Det virket som det ble tidligere år for år. Jeg meldte meg ut av konkurransen da jeg fikk mistanke om at jeg hadde tatt julevasken to ganger samme år...

Førjulstiden er ellers en hyggelig tid. Da foregår julesamlinger i de fleste lag, klubber og foreninger. Det er tiden for å treffe gamle og kanskje nye venner. Pensjonistforeningen har julemøte, julekonserter foregår i kirker og konsertsaler, og Telenor inviterer på konsert i de store byene.

Å rusle litt i butikker for å kjøpe julegaver før den store panikken setter inn, er også hyggelig juleforberedelse. En tradisjon hos oss er å dra på landet for å finne kristtorn. Det er alltid like spennende å se om fuglene har spist opp bærene før vi kommer.

Det hører også med til juletiden å tenke litt ekstra på dem som ikke har det like trygt og godt som oss. Verden er full av tragedier. Situasjonen er prekær i Syria, på Filipinene og mange andre steder. Også i vårt nærmiljø er det ofte noen som trenger oppmuntring og hjelp. Vi kan ikke ta ansvar for alt, men vi kan dempe kjøpelysten og heller gi litt av vår overflod via organisasjoner som jobber året rundt for å hjelpe. Kanskje kan vi ønske oss «en geit til jul» i stedet for en gave vi strengt tatt ikke har bruk for. (Gjennom Kirkens nødhjelp kan man kjøpe 20 geiter til en fattig familie for 5000 kroner).

Jeg ønsker alle lesere av Telepensjonisten GOD JUL!

Hilsen Berit Nylund

Innhold:

Redaktørens spalte	s. 2	Frivillighetssentralene har mange tilbud	s. 12
Lederen har ordet	s. 3	Språket vårt	s. 14
Tysklandsbrigaden 1947-1953	s. 4	Sofus	s. 15
Regulering av pensjonene i Telenors pensjonskasse	s. 7	Etablering av Spitsbergen Radio	s. 16
Telepensjonistene i Trondheim	s. 8	Foreningsnummer og adresser	s. 18
Telebutikken - Telesenteret Sandnes	s. 9	Pensjonistforbundets krav til Statsbudsjettet 2014	s. 19
Telepensjonistene Bergen på cruise på Donau	s. 10	Landsstyret	s. 19
		Knapp kan redde liv	s. 20

Neste nummer av bladet kommer ut i desember 2013. Frist for innsending av stoff er **20. februar 2014**.

Redaktøren forbeholder seg retten til nedkorting av innlegg.

Forsidebildet: 7 desember hadde vi vinter på Vestlandet. Foto: Berit Nylund

Lederen har ordet

«Veien videre» er et begrep vi ofte benytter når vi skal forsøke «å se» lenger enn dagens situasjon. I forsøket på å komme inn i den berømmelige glasskula framskriver vi de opplevde positive og negative hendelser og tror vi skal evne å treffe framtida så noenlunde. Kanskje ikke det mest treffsikre utstyret, men ofte det eneste når framtidsutsiktene skal beskrives. Godt er det imidlertid at den menneskelige evnen som regel kommer til kort slik at virkeligheten blir noe annerledes enn de utsiktene vi av og til bekymrer oss fram til!

I november, en av årets mørkeste måneder, presenterte den nye finansministeren regjeringens tilleggsproposisjon til Statsbudsjett for 2014. Hvorvidt strømmen har vært borte i Finansdepartementet skal være usagt, men man kan i det minste hevde at vedkommende har hatt særdeles dårlig arbeidslys! Fra pensjonistenes synspunkt er det i alle fall klart ønskelig at hun hadde litt bedre gangsyn! I leting etter mulige inntektskilder, foreslås det ytterligere påslag på trygdeavgiften – fra nåværende 4,7 % til 5,1 % fra 2014! Minner om at det bare er to år siden hennes forgjenger fikk gjennom en økning på 1,7 % av trygdeavgiften. Denne gangen skal visst alle få en økning – slett ingen trøst for oss pensjonister. Nei, det var nok ikke dette velgerne forventet seg fra den kanten!

Fra min side viser jeg nok en gang til viktigheten av at pensjonistene står sammen. I den grad noen dører står åpne, gis det neimen ikke ved dørene. Bli dette forslaget det endelige vedtaket, kan vi nok belage oss på at akkurat denne døra faktisk er låst – og hvem vet - kanskje er også nøkkelen kastet!

Det endelige Statsbudsjettet for 2014 vedtas i Stortinget omkring 1. desember og vi kan saktens ha et lite håp om endringer av trygdeavgiften, men mitt råd til telepensionistene blir å ha refleksvesten på i alle sammenhenger – i mørketider kan man lett bli påkjørt og sågar overkjørt!

Velferdsteknologi er et område regjeringen finner interessant å satse på og det er helt forståelig – dette blir hjelp til selvhjelp for alle, inkludert regjeringen. Med Stortingsmelding 29 – Morgendagens omsorg er det helt klart at vi som eldre langt på vei må trø til med «nabohjelp» og satse på at familien har anledning til å yte betydelig hjelp. Denne situasjonen er ikke av nyere dato og jeg finner grunn til å spørre om våre rikspolitikere mener situasjonen vil endre seg positivt ved fortsatt frivillig dugnadsarbeid. I og med at satsene for omsorgslønn ikke er foreslått økt, er det naturlig å forstå at pårørendes betydelige ansvar og omsorg for familiemedlemmer med blant annet demens og Alzheimer, fremdeles ikke skal få tilstrekkelig økonomisk støtte for å få virkelighetens «kabal» til å gå opp. Min medfølelse går

til pårørende og ikke minst til landets kommuner som er «saksbehandler» på området «forsvarlig omsorg og pleie».

Posten har etter hvert utviklet seg til en stor aktør i media – siste tiltak er markedsføring av digipost! Det betyr at Posten har sett over til bankenes Nettbank og forventer sikkert at dette skal bidra til redusert bruk av menneskelige ressurser og det gjør det nok – effektiv drift er et mål for de fleste organisasjoner og gevinsten er ofte innsparte personalkostnader. Spørsmålet er imidlertid om dette faktisk er til gagn for samfunnet, eller vil det være grupper som nok en gang blir satt på sidelinja? Ja, kjære leser – hvis du ikke har pc som del av ditt inventar er du i risikogruppen for å bli stående utenfor – denne gangen på grunn av Postens nyvinninger om digital post.

Som forbundsleder er også begrepet «veien videre» fast post på min agenda, ikke minst gjelder dette medlemsutviklingen i vårt forbund. Fra starten i 1976 og fram til i dag har vi selvfølgelig en variert sammensetning av alder på våre medlemmer, og det er naturgitt at noen går bort. Heldigvis kommer stadig nye telepensionister til, og ut fra en intern «markedsundersøkelse» i telelandet kan vi konkludere med at potensialet for ytterligere økning av medlemmer er til stede. Hvilke tiltak vi kan iverksette for å få effekt av dette potensialet, skal Landsstyret drøfte i desember. Kanskje vil året 2014 vise at mine eventuelle bekymringer i sakens anledning er helt bortkastet – ingen av oss er heldigvis i stand til å spå om framtida, men sammen kan vi være med å skape den!

Jeg ser med stor iver fram til at mørketida skal avløses av en fredelig juletid, og mine tanker går til alle våre flotte ambassadører over hele landet – våre tillitsvalgte som så absolutt fortjener en pust i bakken. Forbundets mange tillitsvalgte setter alltid medlemmenes beste øverst på agendaen. De gir av sin omsorg hele året for at medlemmene skal trives og oppleve både faglig utbytte og sosialt samhold gjennom sitt medlemskap – de tillitsvalgte er heltene våre!

Jeg takker alle for innsats og godt samarbeid i inneværende år og ser optimistisk på veien videre i trygghet om at den skal vi gå sammen!

En riktig god jul og et godt nytt år ønskes alle lesere!

Med vennlig hilsen
Anni Milward
Forbundsleder

Tysklandsbrigaden 1947-1953

Rolf Bjørn Nylund

I år er det 60 år siden *Den Norske Tysklandsbrigaden* ble avvirket. Da hadde hele 50 000 unge nordmenn gjort militærtjeneste i et fremmed land, de fleste hadde tidligere aldri vært utenlands. I dag er det få som vet at det var første gangen det moderne Norge sendte soldater ut av landet i den hensikt å stabilisere og bevare freden i Europa. Noen av *Telepensjonistens* lesere har altså vært deltakere i den første og største internasjonale fredsbevarende styrke noen sinne med det langsiktige mål å sikre freden i verden.

Det var gått mindre enn to år etter fem lange okkupasjonsår da forpartiet til Brig 471 (kontingent 1 i 1947) den 10. januar 1947 ankom Cuxhaven med KNM «Svalbard». Dette var den første av i alt 12 brigadekontingenter som var stasjonert i Tyskland i årene 1947 – 1953.

Ved Tysklands kapitulasjon i mai 1945 stod det nærmere 400 000 fullt bevæpnede Wehrmacht-soldater i Norge – *Festung Norwegen* – som ble avvæpnet av norske og engelske soldater og sendt hjem til et land i ruiner og ufattelig nød. De ideologiske motsetningene i Europa var store, og den politiske situasjonen var ustabil. Det førte til at kort tid etter at den annen verdenskrig var slutt, var den kalde krigen i gang, og den skulle vare helt til Berlinmuren falt natt til 9. november 1989, på dagen 51 år etter Krystallnatten.

De norske styrkene hadde som oppgave - sammen med andre allierte i tidligere tyskokkuperte land - å dempe den indre uroen som hersket i det sønderbomba Tyskland, og å være buffer mot Sovjets aggressive atferd mot vest.

Det vil føre for langt å gå inn på den politiske prosessen som førte til opprettelsen av Tysklandsbrigaden, men allerede i 1943 ble spørsmålet om norsk deltakelse i en *okkupasjon* av Tyskland tatt opp med engelske myndigheter av den norske eksilregjeringen i London. Minst to hemmelige møter i Stortinget etter krigen

gav grønt lys for å delta. For begge lands regjeringer var det maktpåliggende å bygge opp en ny norsk hær som hadde troverdighet. Norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk var i støpeskjeen, og den skulle tilpasses de vestalliertes.

Det var britene som skaffet våpen, uniformer og annet utstyr til de norske soldatene, og brigaden var en del av den britiske Rhinearmeen og stod under britisk kommando, men under norsk administrasjon og jurisdiksjon.

De første kontingentene holdt til i Harz-området, som grenset til sovjetisk sone, men etter kommunistkuppet i Tsjekkoslovakia og Berlin-blokaden, begge i 1948, var den militærpolitiske situasjonen i Sentral-Europa blitt så alvorlig at norske myndigheter ble bekymret for soldatenes sikkerhet. Det ble derfor besluttet at brigaden skulle trekkes nordover til Slesvig, ved grensen mot Danmark.

Om dagliglivet og militærlivet i Tyskland forteller *Olav Kristoffersen* i et intervju med Oddvar Ulvang annet sted i bladet. Her skal det bare tas med at det vakte atskillig rabalder da det ble kjent at helsedirektør Karl Evang sendte en ladning med hygieniske artikler til Tyskland for «å bremse opp den galopperende epidemien av kjønnsykdommer». Da det ble klart hva 'hygieniske artikler' var for noe og hva de skulle brukes til, ble forskrekelsen og den moralske forargelsen så

stor at 700 000 nordmenn skrev under på en protest mot 'umoralen'. Han som var hovedtillitsvalgt og stod bak dette 'velferdstiltaket', skulle siden bli en kjent rikspolitiker, sågar statsråd.

Også mange andre av soldatene skulle i etterkrigstiden få betydningsfulle stillinger både i statsadministrasjon og i politikk - minst en ble statsminister. Og omvendt: folk med krigserfaring gjorde tjeneste i brigaden. Den populære og dyktige sjefen for *Bjørn West*, geriljagruppen som holdt til i Matre-fjellene under svært krevende forhold høsten og vinteren 1944 -1945, og som hadde fått militær opplæring i England under krigen, fikk bruk for sin erfaring som kompanisjef i Brig 471. Den ikke mindre legendariske idrettsmannen og Bjørn West-legen, senere mangeårig ordfører i Bergen, ble svært populær blandt brigadesoldatene i Tyskland.

På grunn av den spente internasjonale situasjonen sluttet Norge seg til Atlanterhavspakten i 1949. Dermed var vi blitt Natos nordligste grense mot Sovjet. Det var derfor behov for militært vakthold i dette området, og 11. april 1953 forlot de siste soldatene Tyskland. Tysklandsbrigaden ble fra da av omdannet og flyttet til indre Troms. Den fikk navnet Brig N – Brigaden i Nord-Norge.

Flaggheising. Bildene er utlånt av Forsvarsmuseet.

Gjorde tjeneste i Tysklandsbrigaden 1948-49

Av Oddvar Ulvang

I begynnelsen av august 1948 dro 20 år gamle Olav Kristoffersen ut fra Oslo med troppetransportskipet «Svalbard», sammen med resten av det som var Norges 3. kontingent til Tyskland. Kursen ble satt mot Hamburg, og derfra gikk reisen med jernbane til Goslar i Harz-området. Goslar lå ikke så langt fra grensen til Øst-Tyskland og Olav opplevde den spente situasjonen under russernes blokade av Berlin, en av de største krisene under den kalde krigen.

Men la oss først gå noen måneder tilbake i tid. Sammen med kameraten Per Strandås ble Olav innkalt til førstegangstjeneste i Hærens Samband, og de møtte på Setermoen i indre Troms

2. januar 1948. Etter 14 dager gikk turen videre til Jørstadmoen nord for Lillehammer. Først ble det rekruttskole og deretter et seks måneder langt telegrafistkurs. På Jørstadmoen bodde de i dårlige barakker, men da de to kompisene fra Sandnessjøen kom til Tyskland, fikk de fine kaserner.

Tiden i Goslar

-Mens vi var i Goslar, kjørte vi mye rundt i området der på fritiden. Det var et naturskjønt område med fjell og daler. Her

ligger også Nord-Tysklands høyeste fjell Brocken - 1141 m.o.h. På folkemunne ble det kalt Blocksberg. Naturen minte mye om Norge, forteller Olav.

-Kosten var så som så. Til å begynne med var det knapt med mat, så vi gikk som regel to ganger til hvert måltid, husker Olav. Men så ble dette oppdaget, og det ble satt en stopper for denne måten å spise seg noenlunde mett på. Kosten var det som kaltes engelsk standard, og det var te til alle måltider. Seinere fikk vi også kaffe, og det satte vi stor pris på.

Schleswig-Holstein

Da Olav hadde tjenestegjort i Goslar i tre måneder, ble hele den norske brigaden

flyttet til Schleswig-Holstein. Brigadesjefen opprettet hovedkvarter i byen Schleswig, og det var her Olav fikk de siste tre månedene. Når jeg spør hvordan maten var her, forteller Olav at det var et nøkternt men greit kosthold. I Tyskland opplevde Olav et sønderbombet land der de manglet det meste, men selve tjenesten var grei.

Tjeneste og fritid

-Det var vel den gang som i dag - trening og småøvelser hele tiden. Det var en storøvelse der både kavaleri, artilleri og infanteri var ute i felten, og motstanderen var engelskmennene. For vår del var fokus på å holde et best mulig samband med hverandre og med øvelsesledelsen.

Per Strandås til venstre og Olav Kristoffersen på Jørstadmoen i 1948.

Det gikk greit uten de alt for store utfordringene

-Velferdstilbudet var godt etter datidens krav. Det var en stor kantine i leiren, og her kunne vi kjøpe både mat og øl. Av og til var det også tilstelninger. Vi hadde tilgang på vaskeri- og renseritjenester, så vi slapp å vaske selv. Leiren hadde egen skredder, så når vi måtte fikse noe på uniformen, fikk vi det gjort her. Det samme gjaldt pressing av uniformen. Velferden betalte for kinobesøk, og vi hadde også spesielle kaféer der vi kunne ta en kopp kaffe gratis, så vi syntes vi hadde det bra, forteller Olav.

Lønna

-Da vi kom til Jørstadmoen var lønna først en krone dagen. Etter fire måneder steg den til 1,50 pr. dag. Da vi kom til Tyskland fikk vi en krone i utenlandstillegg, så da var vi rene krøsuser med 75 kroner måneden i lomme penger, husker Olav.

-Lønna ble imidlertid utbetalt i noen betalingsmerker som bare kunne brukes i leiren. Skulle vi handle utenfor leiområdet, var det nødvendig å ha *tyske mark*.

Måtte være kreativ

-Vi fikk ikke tysk valuta, så skulle vi kjøpe noe utenfor leiren måtte vi være kreative. Vi fikk faste rasjoner med sigaretter og sjokolade. De som ikke røykte, kunne gjøre seg noen *tyske mark* ved å selge sigaretter til tyskerne. Dette var mangelvare i Tyskland på denne tiden, og slik klarte jeg å legge meg opp nok penger til å kjøpe et brukbart fotografiapparat. Rundt jule-tider fikk tyskerne mer varer i butikkene, og det ble mindre etterspørsel etter det vi kunne tilby. Da ble kjøpekraften vår betydelig redusert, flirer Olav.

Permisjonsturer

-Da vi kom til Schleswig-Holstein, var naturen svært forskjellig fra Goslar. Området var helt flatt. Mens jeg var her, ble

Olav Kristoffersen på perm i Hamburg 1948

det mange fine turer til Hamburg, Kiel og Husum. En gang var vi en hel gruppe medsoldater som reiste på en 10 dagers permisjonstur til København. Her bodde vi i en militærleir og hadde det som plommen i egget, minnes 86 år gamle Olav og tenker tilbake på tiden i Tysklandsbrigaden.

Hjem til Norge

Vi fikk avløsning og startet hjemturen i begynnelsen av januar 1949. Første etappe gikk med busser til Frederikshavn og deretter ferge til Oslo. Kontingenten avsluttet med oppstilling på Akershus Festning og parademarsj gjennom Karl Johans gate. Olav dimitterte nå etter 14 måneders militærtjeneste.

Olav kom fra Telegrafverket til Hærens Samband, og etter endt militærtjeneste gikk han tilbake til sin gamle arbeidsgiver, der han arbeidet i mer enn 50 år før han ble pensjonist.

Regulering av pensjonene i Telenor pensjonskasse

Da Telenor Pensjonskasse ble opprettet lovet ledelsen i Telenor at pensjonene våre skulle bli minst like gode som dem vi hadde hatt i Statens Pensjonskasse. Det løftet har blitt brutt ettertrykkelig!

Her er beviset:

For Statens Pensjonskasse (SP):

Reguleringer fra 2003:

I 2003/04 ble det en pensjonsøkning på: $100 * 1,0497 = 104,97$.
I 2004/05 ble det: $104,97 * 1,0337 = 108,51$ (ref. år 2003).
I 2005/06 ble det: $108,51 * 1,0327 = 112,06$ (ref. år 2003).
I 2006/07 ble det: $112,06 * 1,0361 = 116,11$ (ref. år 2003).
I 2007/08 ble det: $116,11 * 1,0623 = 123,34$ (ref. år 2003).
I 2008/09 ble det: $123,34 * 1,0515 = 129,69$ (ref. år 2003).
I 2009/10 ble det: $129,69 * 1,0374 = 134,54$ (ref. år 2003).
I 2010/11 ble det: $134,54 * 1,0379 = 139,64$ (ref. år 2003),
I 2011/12 ble det: $139,63 * 1,0403 = 145,63$ (ref. år 2003). **
I 2012/13 var det: $145,63 * 1,0297 = 149,96$ (ref. år 2003).
I 2013/14 blir det: $149,96 * 1,0302 = 154,50$ (ref. år 2003),

** Året da det ble vedtatt en ny pensjonsreform der pensjonene til pensjonister ble underregulert med 0,7% i forhold til den ordinære G-reguleringen.

Dette blir en regulering i løpet av 11 år på 54,5 %.

Telenors Pensjonskasse (TP):

Summerer vi samlet regulering for årene 2003 til 2013 for TP, får vi følgende regnestykke (pensjonsgrunnlaget før 2003 settes til 100):

I 2003/04 ble det en pensjon på: $100 * 1,00 = 100$. (Null regulering!)
I 2004/05 ble det: $100 * 1,035 = 103,50$ (ref.2003).
I 2005/06 ble det : $103,50 * 1,0405 = 107,69$ (ref. år 2003).
I 2006/07 ble det : $107,69 * 1,036 = 111,57$ (ref. år 2003).
I 2007/08 ble det : $111,57 * 1,0623 = 114,40$ (ref. år 2003).
I 2008/09 var det : $114,40 * 1,0515 = 120,29$ (ref. år 2003).
I 2009/10 ble det: $120,29 * 1,02 = 122,7$ (ref.2003).
I 2010/11 ble det: $122,7 * 1,04 = 127,61$ (ref.2003).
I 2011/12 ble det: $127,61 * 1,045 = 133,35$ (ref.2003).
I 2012/13 ble det: $133,35 * 1,032 = 137,62$ (ref.2003).
I 2013/14 blir det: $137,62 * 1,024 = 140,92$ (ref.2003).

Dette blir en regulering i løpet av 11 år på 40,9 %!

Underregulering i forhold til Statens Pensjonskasse i løpet av 11 år er derfor:

$54,5 - 40,9 = 13,6$ % i løpet av 11 år!!

Dvs. at pensjonene til Telenor sine pensjonister er blitt (i løpet av bare 11 år!) redusert til 86,4 % av det som ble lovet oss av ledelsen .

Fortsetter denne underreguleringen av pensjonene i Telenor Pensjonskasse(TP), synker pensjonene våre fra TP til 75,2 % i forhold til Statens pensjonskasse i de neste 11 årene!

Inge Vabø, Pensjonist i Telenor Pensjonskasse siden 2003.

Hilsen fra Telepensjonistene i Trondheim

Fra Brattøra , en bydel i Trondheim, skuer Leiv Eriksson ut over horisonten.

Vi pensjonister gjør som han, og hvert år søker vi nye spennende reisemål. Dette året startet vi med vårtur over fjorden til Statsbygd, med kaffe og omvisning på et båtmuseum. Videre til Rein Kloster og kirken der, før vi kjørte til Hasselvika.

Mang en gutt har avtjent sin verneplikt på Hysnes Fort, og i dag er det mulig å beskue hvordan livet artet seg der. Fjellhallen var nå ombygd og hvitmalt. Langt , langt inne var det laget konserthall, og belysningen var hundrevis av levende lys som ga en flott effekt. Musikken var magisk. Den ble fremført av en ung lovende kunstner og hennes far.

Årets utenlandstur gikk til Portugal, nærmere bestemt en liten by med navn Estoril. Herfra hadde vi utflukter annen hver dag, slik at det ble tid til soling og bading.

Vi besøkte Sintra med Palacio da Pena, omvisning i Lisboa, besøkte en vingård i Setubal, og en fabrikk som produserte fliser på samme måte som for 500 år siden. Men høydepunktet var nok en båttur på elva Tejo med en skønnert hvor det ble servert deilig mat og drikke underveis . Vår portugisiske guide snakket

Rast ved foten av Besseggen

et sjarmerende norsk. Like ved hotellet lå et stort casino som vi besøkte, uten at hverken de eller vi ble rike.

Wadahl Høyfjellshotel var målet i september. Der hadde vi utflukt til Valdresflya i strålende høstvær. Lunch på Gjendesheim Turisthytte ved Besseggen, og der " guttene" våre la ut om da de som unge hadde tatt den turen.

Medlemsmøter har vi en gang i måneden, unntatt om sommeren der varierer det mellom sang, musikk og foredrag. De siste to årene har vi også lagt til rette for litt utendørsaktiviteter på den internasjonale aktivitetsdagen. Trimgruppe har vi også.

Nå er vi i full gang med planlegging av neste års utenlandstur, som skal bli en spennende opplevelse på de russiske vannveier.

Vi benytter anledningen og ønsker der alle
God Jul og Godt Nytt År.

Gerd Emerson Grande

Guiding i Portugal

Et knippe Telepensjonister sammen med sjåfør Ola.

Fra venstre Greta, Tove, Ellinor, Frode

Gullaug (til venstre) og Margrete

Telebutikken - Telesenteret SANDNES

Jeg siterer fra *Telefongen nr 6 1985* som var ett husorgan for Stavanger teleområde.

«Den første telebutikken i Stavanger teleområde ble åpnet på Sandnes 15.november. Etableringen av telebutikken er et ledd i Televerkets arbeid med å forbedre servicen overfor publikum. Butikken vil i tillegg til å være vanlig teleekspedisjon, være et informasjons-senter hvor utstyr blir demonstrert. De vil selge mellom 60 og 70 forskjellige artikler. Det blir foretatt enkel feilretting, og publikum vil kunne betale regningene sine i telebutikken. Tilstede ved åpningen var varaordføreren i Sandnes, Roald Bergsaker og rallykjøreren Martin Schanche. Også telesjef og andre ledere var selvstøtt der.

Her var jeg leder og kan fortelle fra den gode tiden på Vestlandet. Vi ble staset opp med nye grå drakter og salget av flere typer telefonapparater gikk strålende. Annabell var en meget populær telefon.

Vi skulle utføre tjenester og formidle videre de tilbud vi på den tiden hadde å tilby. Minnes en kunde som ville ha låseinnretning på sin tastafon, jeg måtte åpne apparatet og tilpasse for den funksjonen. Dagen etter kom kunden tilbake – låsefunksjonen virket ikke. Dårlig reklame for meg – men jeg ba om unnskyldning og ble tilgitt.

Vi hadde flotte vindusutstillinger med hjelp fra Teledirektoratet. En sesong hadde vi fransk tema med fransk brød og vin liggende i flettekurv som hang midt i vinduet. Hva dette hadde med telefoner å gjøre fikk vi aldri vite!! En gang skulle vi sjøl lage juleutstilling med flotte hvite klokker hengende ned fra taket. Markedssjefen sa ingen ting, og det var svar nok, i grunnen var det vel litt hjemmegjort. I Telebutikken Stavanger var det litt mer storby-preg, og de hadde alltid nok varer inne på lager. De hjalp oss mang en gang når vi gikk tom for varer, spesielt ved juletider. Det var aldri vanskeligheter, for vi solgte veldig godt i begge butikker. Det var tider det.!

Telesenter ble vårt nye navn, og vi fikk ofte «instrukser» fra Teledirektoratet om kampanjer vi måtte utføre. Vi var på Kvadrat – Vivo kjøpesenter også til Rogaland radio for å selge våre tjenester. Men vi solgte mest når vi sto ute i Langgata på Sandnesdagene. I mai 1991 solgte vi 55 telefonapparater, 4 telefonsvarere, 2 personsøkere, 18 stk hovedabonnement og 28 stk anrop venter. Vi solgte alle produkter i kommisjon, så fortjenesten var ikke stor. Men vi ble kjent, og markedsverdien var gull verdt. Den gang var Telesentrene statseid, så løsningen var kommisjonssalg.

Det gikk noen få år, så ble vi oppsagt og måtte finne nye lokaler. Butikken var mye mindre og trengte virkelig en renovering. Hele lokalet ble pusset opp fra gulv til tak, gammel butikk innredning ble kastet ut og ny fin innredning kom på plass, også nytt kassaapparat. Her ble det ikke spart på noe, Televerket hadde nok penger på den tiden.

Bakrommet i butikken var stusselig så personalet måtte gå på kafé i spisepausen. Jeg tror ikke de hadde noe imot det, baker Johannesen hadde jo så mye godt å by på.

I 1993 dro jeg tilbake til Østlandet. Telesenteret fortsatte noen år til, men så kom de store forandringene i Televerket, blant annet Televerkets nye muligheter. Muligheter for noen, men katastrofe for andre. Jeg tenker tilbake på alle de hyggelige folkene jeg traff på kurs: smilekurs, datakurs, salg av utstyr og tjenester og kurs for å bli god leder. Er det noen som husker og kan fortelle litt fra sin tid i Televerket, jeg lar stafettspinnen gå videre.

Jeg vil ønske Gullaug - Kirsti - Greta - Ellinor og alle som har jobbet i Telesenteret i Sandnes

EN FREDELIG OG GOD JUL OG ET GODT NYTTÅR.

Hilsen Else Kristiansen sign. Moco fra år 1954 - 1996

Telepensjonistene i Bergen på cruise på Donau 9.-16. september 2013

48 morgenfriske deltakere dro en grytidlig morgen med fly til München, og videre med buss til Linz. Der gikk vi om bord i MS «River Art» som skulle ta oss tur/retur Budapest med diverse stopp underveis.

Det er alltid spennende å se hvordan botilbud og mat er når man kommer til et fremmed sted. Vi fikk førsteklasses service på alle områder. Lugarene var praktiske og hyggelige. Maten var fantastisk med 4-retters både til lunsj og middag. Selv været var lite å klage over; bare 1 dag med regn. Vi kunne oppholde oss på sol-seng på dekk – ikke i bikini, men lettkledd.

Båten rommet 130 passasjerer. Våre medreisende var alle tyske. En eminent musiker underholdt oss med behagelig sang og musikk. Ombord var det underholdning i mange varianter: Musikkquiz med seier til Norge, kunnskapskonkurranse i geografi, opptreden av personale, hylling av jublanter, Captain's Dinner, dans og tombola. Vi savnet ingenting og kunne gjerne reist mye lenger!

Vår første havn var i **Melk** i Østerrike. Byen er kjent for det enorme Benediktinerklosteret. Der bor i dag 30 munk. De fleste underviser på skolen i klosteret. Vi hadde en guidet tur gjennom mange av de praktfulle værelsene.

Turen på Donau gikk i et nydelig landskap, mange steder med vinranker oppover skrånningene og gamle slott og borger overalt. Vi var gjennom mange sluser. Noen sluser tok oss oppover i terrenget, og noen nedover. Høyeste distanse var på 20 meter. Strekningen Melk-Wien regnes for å være den vakreste i Østerrike. Her reiser vi gjennom det nydelige kulturlandskapet i Wachaudalen.

Vårt neste stopp var **Wien**. Etter middag var det utfukt for å se på Wien by night. Vi endte opp i en vinbar, der det var dekket til oss med viner og rundstykker. Vi ble underholdt av en trekkspiller med høy underholdningsfaktor. Han underviste oss i både i sang og musikk. Det ble danset og sunget i beste østerriksk stil:

mye «Schönen Blauen Donau» og liknende. Stemningen sto høyt i taket. En ufor-glemmelig kveld!

Neste morgen var vi klar for sightseeing. Busser sto linet opp på kaien for å ta med de mange turistene fra alle cruisebåtene som lå til kai. En lokal guide var med på tur gjennom Wien med alle sine nydelige bygninger. Vi gjorde et lite stopp ved det kjente slottet Schönbrunn, besøket Den Spanske Rideskolen og keiserpalasset Hofburg og Stefansdomen. Det ble også litt tid på egenhånd til å rusle rundt og suge til seg atmosfæren i denne kjente byen. Om kvelden var vi på konsert i Wien Musikverein i salen hvor de sender nyttårskonserten fra. På programmet var Mozart orkesteret. Musikkerne var iført parykker og antrekk fra barokktiden. Mange sviker og stor stemning. Dette vil vi tenke på hver 1. nyttårsdag når vi tenker oss foran TV.

Vi tok farvel med Wien og Østerrike. Ungarn med hovedstaden **Budapest** var neste reisemål. På vei dit gjør Donauelven en skarp sving. Svingen har fått navnet Donaukneet.

Det var tid for ny busstur med lokal guide. Donau deler Budapest i 2. Buda er den mest fornemme med mange fine villager opp gjennom åssiden. I Pest finner vi forretningsstrøkene. En nydelig storby med 2 millioner innbyggere, kjent for sine thermobad. Den flotte blomsterprakten man ser overalt, skyldes de over 80 varme kildene under byen. Disse leverer temperert vann til byens mange bad. Vannet har en helbredende virkning på slitne kropper. Hit kan vi reise på kurbad hvis vi vil det! Bussen tok oss opp i høyden til Mathiaskirken og Fiskerbastionen, som er en del av den gamle bymuren fra middelalderen med 7 tårn og med fabelaktig utsikt.

Om kvelden dro vi på utfukt til en restaurant for å høre på typisk ungarsk musikk og sigøynermusikk. Vi fikk servert nydelig gulasjsuppe med vann og vin til. En stor opplevelse for oss – både suppen og entertainerne. Byen har mange praktfulle

broer som er et nydelig syn når det er mørkt og de er opplyst.

Neste formiddag var det avsatt tid til shopping, eventuelt utforskning av byen på egenhånd. De fleste var nok innom den store markedshallen og beundret utvalget av grønnsaker og frukt, krydder og andre spiselige varer i første etasje. 2. etasje var nok basert på fristelser for oss turister. Det er imponerende å se spesielt alle de flotte håndarbeider i form av broderede duker i alle størrelser.

Her i Budapest snudde båten. De fleste valgte tilbudet om en busstur for å besøke Ungarns gamle hovedstad **Esztergom**. Vi besøkte Ungarns største kirke, den praktfulle, gamle kroningskirken som er Europas 3. største. Bussen tok oss videre til **Visegrad**, som ble ny hovedstad før Buda. Vi gjorde et lite stopp for kaffe og kake og en tur opp i høyden for å nyte utsikten til Donaukneet. Her i Visegrad ventet båten på oss.

Ferden gikk videre til nytt land Slovakia, ny by **Bratislava** og til ny utfukt. Byen har flotte bygninger som Presidentpalasset, Slottet og St. Martins katedralen fra den gang byen var kroningsby for de ungarske kongene. Vi var også på omvisning i det gamle rådhuset fra 14. hundretallet.

Neste anløpssted var **Krems** i Wachaudalen. Her ble vi kjørt til en stor vingård og fikk et innblikk i dyrking og produksjon av vindruer. Og smaksprøver, selvsagt!

Siste anløpssted før flyturen hjem, var **Passau**. Området her var svært utsatt under den store flommen tidligere i sommer. Store deler lå da under vann; også en hel landsby hvor 50 hus måtte rives etter ødeleggelsene. Vannstanden er nå tilbake til det normale.

Takk til Tide Reiser og reiseleder Eskil Ogenes! Vi fikk en minnerik tur.

Tekst: Berit Snipsøy
Fotograf: Kåre Snipsøy

Vi nyter sol og utsikt på dekket

Avlapping i salongen

Storslått utsikt

Frivilligsentralene har mange tilbud

Frivillig arbeid har lang tradisjon i Norge. Vi har alle gjennom årene deltatt i, eller nytt godt av, frivillig arbeid. Livssituasjon, interesser og behov endrer seg med årene og mange av oss pensjonister har fra tid til annen behov for litt hjelp og støtte, eller vi har tid og overskudd til noen som trenger en håndrekning eller bare en prat og litt omsorg. I begge tilfeller kan en frivilligsentral være rette stedet å henvende seg.

I et dokument fra Kulturdepartementet publisert i 2005 står det at: «Frivilligsentralen skal bidra til å samordne den frivillige innsatsen som privatpersoner og frivillige organisasjoner i kommunen utfører, og dermed styrke og fremme det frivillige arbeidet.

Frivilligsentralene skal ha en universell utforming og være et kontaktsenter for alle som ønsker å delta i frivillig virksomhet uansett alder, kjønn, økonomisk status og etnisk tilhørighet.»

I hele landet finnes det nesten 400 frivilligsentraler fordelt på vel 320 kommuner. Altså har de aller fleste av oss mulighet til

å komme i kontakt med en frivilligsentral om vi ønsker det. Det er stor forskjell i tilbud den enkelte sentral har til sine brukere, men de aller fleste har tilbud til eldre innbyggere i kommunen. For å finne ut hvordan en Frivilligsentral arbeider, kontaktet jeg *Arna Frivilligsentral*. Arna er en bydel i Bergen, og sentralen er den desidert mest aktive i Bergensområdet.

I Arna ble jeg hjertelig mottatt av daglig leder Geir Dale. Over en kopp kaffe fortalte han om et omfattende frivillig arbeid i regi av Frivilligsentralen. Godt 300 frivillige og like mange faste brukere er tilknyttet sentralen. I 2012 ble det utført 16135 timer frivillig arbeid. I tillegg har sentralen arbeid for Natteravnene i bydelen, kontakt med flyktningmottak i Arna og samarbeider med Redd Barna. Sentralen er også forretningsfører for senioruniversitetet i bydelen.

Tilbud til eldre og uføre utgjør en vesentlig del av arbeidet. Her bruker mange, ikke minst spreke pensjonister, litt av sin fritid til å hjelpe andre. Hjemmebesøk til de som har behov for det og som ikke har familier eller venner som stiller opp, følge til lege, tannlege, frisør eller en handletur er kjærkommen hjelp for mange. Disse tilbudene kommer i tillegg til eventuell hjemmehjelp.

Med jevne mellomrom blir det arrangert kurs i bruk av PC. Mange som har vært pensjonister en stund har ikke særlig mye erfaring med bruk av data. Her kan en først få grunnkurs der en lærer det mest elementære om bruk av PC. Neste trinn tar for seg bruk av e-post og sosiale media som Facebook og Twitter. Hver tirsdag er det Internettcafe. Den dagen jeg var på besøk var det 10-12 personer samlet rundt bordet med PC-ene i flittig bruk. Det ble likevel tid til en prat seg imellom over en kopp kaffe.

Hvert år organiserer frivilligsentralen i Arna turer til varmere strøk for pensjonister og for andre som trenger litt tilrettelegging på en slik tur. I år har et reiseselskap på 79 personer på 14 dagers ferie på Lanzarote, i tillegg var åtte frivillige med for å hjelpe med praktiske ting og legge til rette for sosialt samvær. Nylig var en mindre gruppe på Madeira. De som er med på turen deltar fordi det er sosialt og trygt å reise med en gruppe der en kjenner mange. De som har behov for ekstra hjelp og tilrettelegging blir assistert av en av helperne. Turene er svært populære så de siste årene har det blitt to turer pr år.

Like i nærheten finnes et flyktningmottak som Frivilligsentralen samarbeider med om tiltak for å aktivisere de som bor på mottaket. Å ha felles aktiviteter er en fin måte å bli kjent med hverandre på, og det bidrar til at de som bor på mottaket kan få kontakt i nærmiljøet. Sammen med *Redd Barna* arrangeres det årlig en julefest for barna på mottaket.

Sentralen har kjøpt inn en buss som kan leies av medlemslagene. Minibussen blir brukt på en rekke av sentralens aktiviteter, i tillegg til at den lånes ut til andre frivillige lag og organisasjoner. Egne aktiviteter er transport til eldresenteret, handlekjøring, aktiviteter for beboere ved Arna Helseheim, transport av beboere i PU boliger og aktiviteter for barn og unge ved Arna Mottakssenter.

Fra Internettcafe/PC-kurs.

Daglig leder Geir Dale Arna Frivilligsentral
Foto: Berit Nylund

Som vi forstår er det nok å engasjere seg i gjennom Frivilligsentralene. Det trenges selvsagt penger dersom en skal drive så omfattende frivillig arbeid som en gjør i Arna. Geir Dale forteller at dersom en frivilligsentral har en virksomhet som er stor nok til å ansette daglig leder, får sentralen et tilskudd på 300 000 kroner pr år fra staten. Da er forutsetningen at en i tillegg får 40 % ekstra i lokalt tilskudd, enten fra kommunen eller fra sponsorer. I Arna har de ca to årsverk som finansieres av tilskudd og sponsormidler. Frivillig arbeid er organisert på mange forskjellige måter i landets kommuner. Mange steder er det opprettet Frivillig-

sentraler, andre steder er dette ivaretatt av andre instanser, f. eks. sammen med hjemmehjelpjenester. Mange frivilligsentraler kan en finne på internett på sidene til Norges Frivilligsentraler. Adressen er **Frivilligsentral.no**. Finner du ikke noe i ditt område her, kan det være lurt å sjekke kommunens hjemmesider. Det går også an å ringe kommunen om en ikke har tilgang til internett eller finner nor der.

Jeg spurte daglig leder Geir Dale i Arna frivilligsentral om hva det innebærer å melde seg til frivillig arbeid og hva man skal gjøre dersom en har behov for hjelp:

«Det er viktig å finne ut hvilken type arbeid som interesserer den enkelte og hva vedkommende passer til. Det er viktig å komme i gang uten at det ligger noen forpliktelse i det å prøve. Etter hvert går det seg til og de fleste deltar i oppgaver og aktiviteter de trives med.

Alle som har behov for hjelp/støtte kan kontakte en frivilligsentral. Forespørselen formidles videre til rette lag eller organisasjon som vurderer om de har mulighet til å hjelpe.»

Deltagerne på turen til Lanzarote. Foto: Lars Hauger.

SPRÅKET VÅRT

Om å pynte seg med ord

Av Rolf B Nylund

Og det skjedde i de dage da språket ennå var forståelig og gav mening at et medlem av en arbeidsgruppe sendte melding til gruppelederen sålydende: «På grunn av akutt sykdomstilstand hos et familiemedlem som jeg har en nær *genetisk relasjon* til, må jeg meddele at jeg ikke har *kvantitativ kapasitet* til aktivt å være til stede på dagens møte». Dette var på den tiden da en bil skulle ha *overliggende kamaksel* og alle ville på fotballkamp for å se sitt favorittlag *møte motstanderen høyt oppe på banen*, og alle gikk for å la seg begeistre.

Det er lenge siden ordet 'elev' ble erstattet med det mer *proaktive* og *markedsrelaterte* ordet *kunde*. *Kundetilgang* eller *kundepotensial* er det liksom mer *schwung* over. Det gamle og håpløst forslitte ordet 'sykehus' ble enda tidligere underordnet det nyoppfunne ordet *helseforetak* og organisert etter mønster fra næringslivet med høyt *gasjerte* og *dedikerte* styremedlemmer, organisasjonsstruktur med mange administrative nivåer, og heller ikke her er *gasjene* noe å kimse av! Men det er ikke lenge siden et helseforetak i Norge ba ulike institusjoner om å innrapportere sin *biomasse*. Biomasse? Jo, det viste seg at det var «antall pasienter på venteliste». Her var det tydelig at det var *ordreserver* de hadde ment.

New Public Management har etter hvert blitt et kjent begrep benyttet i to-tre tiår for å beskrive et utall av reformer i offentlig sektor. NPM har lagt seg over norsk offentlighet med sin klippefaste tro på *konkurranseutsetting*, *internfakturering*, *prossevaluering*, *fiktiv måloppnåelse* og lignende prinsipper. Det norske språket er, som vi ser, heller ikke upåvirket. Manipulasjon av språket gjør at ledere opphøyes til personer med visjonære egenskaper, ikke gjennom kunnskapstilegnelse (eller *kompetanseheving* som det nå heter) om virksomheten, men ved hjelp av kveldskurs i *ledelsesfilosofi*.

En nylig avgått statsråd har nærmest hatt oppvisning i NPM-språkbruken. Det høres unektelig imponerende ut for folk som er språklig usikre når hun ville ha «*ledelsesoppmerksomhet knyttet til resultater*» ettersom direktoratet hadde «*utviklet en ny lederplattform med fokus på klare mål og resultater*». Det setter krav til leseren når «*sektorovergripende utfordringer*» skal etterkommes, så her er det ikke tilstrekkelig med «*styringsdialog*», «*håndhevelsesbistand*», «*resultatreform*» eller «*samhandlingsprosedyrer*». Sterkere lut er nødvendig.

Sagt på *innovativt* norsk: her gjelder det å *levere varene*. Da norske flygere med *kirurgisk presisjon* i sikker avstand fra anti-

luftskytset hadde sluppet *demokratifremmende eksplosiver* over Libya for to år siden, så overskriften på en av våpengrenens hjemmeside slik ut: »F-16 *leverer varene* i Libya». Daværende forsvarsminister fulgte opp med følgende oppmuntring til flygerne: «Dere har *levert prestasjoner* i verdensklassen».

Psykofarmalogien i samarbeid med psykiatrien leter med lys og lykte etter nye lidelser. Funnene - eller oppfinnelsene - er legio. Hundrevis, mener noen. En frisk kropp er bare en kropp som er for dårlig *diagnostisert*. Beskjedenhet, som tidligere var en dyd, er nå blitt en diagnose. *Dromomania* ('reisetrang') er på full fart inn i diagnosemanualen. Dette er en alvorlig lidelse av epide-misk omfang, ettersom halve Norge føler trang til å oppsøke varme himmelstrøk når sommeren uteblir og været er trasig!

«Kjekt å ha» synger Øystein Sunde om uskyldige samlere, men hvor mange vet at det for lengst er inntatt i diagnosemanualen. Da ryktene gikk om at Frank Aarebrot hadde ryddet kontoret og fant sykkelen sin under en svær bunke papirer, mente en professorkollega at hans lidelse måtte komme inn under diagnosen *hamstringsforstyrrelse*, ved alvorlig grad: *Horading Disorder*. Joda, *svadageneratoren genererer* nyttige ord og uttrykk ustanselig, noen ganger med ironisk islett, men helst på engelsk. Norsk begynner nå å bli *utdatert*, i hvert fall noe gammelmodig!

Hvis man ennå har *restarbeidsevne* og ellers tilstrekkelige *aldersadekvate ferdigheter* men mangler *verbal handlekraft* til omfattende selskapsliv, må *fokuset* for den forestående høytid være at man har *handlingspotensial* til å foreta en *adekvat gevantuell* tildekking av kroppen *innenfor en forsvarlig klimatisk og økonomisk ramme*, ifører seg en *optimal* mengde *integrert substansiell* føde og gir seg ut i naturen for derved å *øke biomassens potensial og mobilitet*.

En jordnær bestemor et stykke borte i gaten her lar seg forresten ikke stresse av at kanskje heller ikke hennes barnebarn har gjort det så godt på PISA-testene som nettopp ble offentliggjort og som det har vært så mye mas om. Om hun ikke ser de fremtidige problemene? Neida, ikke i det hele tatt. Tvert i mot, Pisa hadde gitt henne en ubendig reiselyst, men hun ville vente med Italia-turen til sommeren. Men en ting skulle hun gjøre med en eneste gang, hun skulle samle barnebarna hjemme hos seg og servere dem noe hun visste alle ville sette pris på: PISA Grandiosa.

GOD JUL!

SOFUSTANKER

Flokken av norske 'kanarifugler' har for lengst trukket sørover til Kanariøyene for å korte ned eller unngå den norske vinteren. Fruen og jeg flakset også som sedvanlig av gårde tidlig i november for noen ukers førjulspensjonistvelvære for kropp og sjel. Vi er ikke alene. Det snakkes norsk på alle Kanariøyer og spisesteder. Euroen renner ut og alkoholen inn med og uten paraplydriker. Du risikerer å møte naboen i nærmeste solseng og fordums kjæresten på bassengkanten. Det gode liv, synes mange. Den spanske armada ble i sin tid en fiasko. Den norske armada er derimot en suksess. Mens spanjolene prøvde seg sjøveien, har vi erobret Spania luftveien. I hopetall jetstrømmer vi mot sol og varme vinters tid, neddyngnet av lettkjøpte euro og fordommer. Offisielle tall viser per september en økning på 38% for øyriket hittil i år. For Gran Canaria er økningen 28 %. Selv om fruene ruver i landskapet, står vi to for en ørliten brøkdelen av en promille bak denne økningen, skjønt hun påstår at jeg nesten daglig ligger over promillegrensen. Med GC som ståsted blir verdensblikket sløret og tankene påvirket av sløvende varme, - det meste dreier seg om her og nå. Omfanget av ordgyteriet bærer nok preg av det.

Ingen føler seg alene på øyene. Du støter på kjentfolk alle vegne. Så sjansen for å møte nabofruen halvnaken i solsenga er stor. Kjenninger dukker gjerne opp når du minst venter det. En markedsformiddag hadde vi benket oss ved et kafebord for en liten forfriskning, da en kjenning dukket opp i en trengt situasjon. Han stimet rett inn i do-køen uten å se oss. Køen var lang og karen pinlig nødstedt. -Prostata, kommenterte fruene da han i sin nød okkuperte damedoen. Vel og lenge lenset stimet han ut på gaten med lettelse i blikket, stadig uten å ense oss. Jeg etter i en fei for å hilse på. Gjensynsgleden på gaten var kanskje noe moderat. Han hadde nok tankene andre steder. Men etter gjenkjennelsens øyeblikk spurte han spontant: -Hvor har du ugla di? Aldri har jeg våget en slik betegnelse på fruene, selv om det til tider kunne ha virket ganske passende. Mitt selvkjække svar var like spontant: I buret, selvfølgelig! Den satt godt. Han senket skuldrene og varslet at

han hadde ugla si ventende borti gata. Vi skiltes med en bemerkning om at vi burde møtes en kveld. Fri og bevare, tenkte jeg. Ugler har skarpt nattsyn og god hørsel, og min elskede viv kunne få nye ideer av en slik kar. Hu-hu!

Mange kanarifugler har en særegen pondus. Tegneseriens fordums Kronblomsikkelse med kulemage og krum rygg som antydte hvor fett og vettet var, og at vellevnet er tung å bære. Sofus er intet unntak i så måte. Jeg fikk rik anledning til å studere mine kronblomske landsmenn der de benket seg med og uten kronblad i landsbyens mest fornorskede spisested. Det var fredagskveld og tradisjonell rekeaften. 'Spis så mye du vil, og første halve vinflaske er gratis'. Kronblommene forsømte seg ikke. De strømmet på som en tsunami, og servitørene sribar bord og stoler for å få plassert gjestene. Om ikke kronår, så var det i hvert fall en kveld med godt om kroner og euroer i fri flyt. Fruen og jeg satt på sidelinjen med norsk-kanarisk kveldsbuffet på menyen og hadde ringside innsyn i naborestauranten. At folk jetflyr 5-6 timer fra Norge for å meske seg med nordnorske reker som også har flydd samme distanse, er til å gruble over. Vel har også fruene smuglet med seg en halv brunost og en kaviartube fra Norge, men det fins da grenser, eller snarere ikke? Vi vil ha med oss egen tradisjonsmat når vi skal brennes av dyrekjøpt sol. Det gir oss et snev av den gode svie.

Overvåking er stadig et hett tema etter at avhopper Edward Snowden avslørte USAs omfattende avlyttingsaktivitet. At Angela Merkel også fikk merke det er ikke så merkelig. Der er Sofus i godt selskap. Fruen bruker sitt falkeblikk til å holde styr på gemalens blikkfokus fra strandkantens solsenngposisjon. Min manglende fokus på feil og mangler i heimen, kompenseres i overmål av solbrilledempede betraktninger av yppighetenes struttende korpus. Struttende pupper er hverdagskost, skinnbare romper manna. Naturister er forbudne frukt, og fruene dusjer med badedrakten på i lojalitet med de påkleddene. Det er jo tross alt 100 år siden kvinner fikk stemmeretten sin, og da må de i anstendighetens navn få si nei til overdreven kroppsfiksering.

Norge er et lykkeland med sin oljerikdom. Jens Evensen var av dem som så lyset og mulighetene på 60-tallet, da det ble klart at det var gode muligheter for olje på vår kontinentalsokkel. Siden har oljen pumpet velferd og rikdom inn i vårt samfunn. Slik er det ikke i dag for folk flest i Venezuela, etter at president Chavez forsvant. Der sulter store deler av befolkningen mens oljerikdommen fyller pampenes kontoer og lommebøker til langt over randen, og utenlandske investorer gnir sine oljesmurte hender. Mangel på menneskeverd er drivkraften som maksimerer profitten for de rikeste. Lykken forbeholdes de få.

- Er en som har slått seg lovlig ned i landet vårt, en like god nordmann som oss? Fruen kvapp over gemalens utidige spørsmål servert ved ettermiddagskaffekoppen. Lavkarbokjeksen vokste plutselig i munnen hennes og kaffeslurpen brente tungen. Jeg rørte sindig uanfektet ut sukkerbiten i min kopp, mens jeg ventet på forventet reaksjon, - harnisk eller ettertanke? Hun tok tenkepause. Jeg benyttet anledningen til å bore litt dypere. En mørkhudet norsk kvinne som ventet på bussen, ble antastet av en illsint blekhudet kvinne. Det var en reaksjon på at en mørkhudet asylsøker i galskap hadde drept en ung hvit kvinne. Mange hvite nordmenn har drept både mørke og hvite kvinner, uten at andre hvite har blitt antastet av den grunn. Fruen futtet ikke av. Saken ble oss for alvorlig. Vi ble fort enige om at mennesker som har innvandret på lovlig vis, er landsborgere god som noen. Hudfarge, knotemål eller manglende topplue diskvalifiserer ingen. Loven er lik for alle.

Etter tre uker i solrus uten annen kveldsunderholdning enn spansk-talende TV-kanaler, var det godt å komme hjem. Ved hjemreise var fruene veltrimmet, vakert solbrun, nyklippet og pedikyrt. Vi etterlot oss et julepyntet hotell i 22 graders varme. Mottakelsen ved hjemkomsten var heller kjølig og vintersnøen manglet. Summa summarum: Borte flott, men hjemme best. God advent, jul og nytt år til alle!

Sofus

Etablering av Spitsbergen Radio i 1911

Av Oddvar Ulvang, foto utlånt av Norsk Polarinstitut

Den 9. juli 1911 kom D/S «Fanny» til Finneset i Green Harbour (Grønfjorden). Skipet var fullastet med utstyr til det som skulle bli Spitsbergen Radio. Allerede dagen etter ankomsten var arbeidet i full gang - man hadde ikke noe tid å miste. Da radiomastene var ferdige 23. juli, ble det norske splittflagget for første gang festet i toppen, som et synlig tegn på at Den norske Stat var etablert på Spitsbergen - den gang et «terra nullius» eller ingenmannsland.

Bakgrunnen for å anlegge en radiotelegrafstasjon på Spitsbergen var det amerikanske gruveselskapet Arctic Coal Company, som drev utvinning av kull i Longyear City. De ønsket konsesjon for å bygge en radiotelegrafstasjon i Norge som skulle kommunisere med anlegget deres på Spitsbergen.

Amerikanerne kunne selvsagt ha bygget sin egen radiotelegraf på Spitsbergen, da dette var et ingenmannsland, men de måtte ha noen å kommunisere med. Rekkevidden til datidens gnistsendere var dårlig, så Norges geografiske nærhet til Spitsbergen var en viktig faktor. Norge tilbød seg å anlegge en radiotelegrafstasjon i Norge og en på Spitsbergen, men bare dersom amerikanerne forpliktet seg til å sende all sin korrespondanse over våre stasjoner.

Telegrafstyret avslo altså Arctic Coal Company ønske om å bygge en radiostasjon på norsk fastland med en formell begrunnelse, og historieprofessor Thor B. Arlov skriver at man «i stedet gikk inn for å bygge en norsk stasjon på Svalbard, som kunne betjene amerikanerne og andre. (...) Få var likevel i tvil om hva som lå bak fra norsk side; både amerikanerne og russerne så dette som et forsøk på å styrke norsk innflytelse, noe det også var.»

Arbeidsdepartementet, som Telegrafverket sorterte under i årene 1896-1916, var

enig i at det måtte unngås å overlate bygging og drift av radiostasjoner langs kysten til private, og da spesielt til utlendinger. De tilrådde derfor at den eventuelle stasjonen på norsk kysten ble bygget for statens regning. Departementet støttet også telegrafdirektørens syn om en norsk stasjon på Spitsbergen, og anbefalte at den ble bygget med statsmidler - ut fra den betydelige økonomiske interessen Norge hadde der.

Selv om det ikke hadde vært mulig å skaffe pålitelige opplysninger om norske Spitsbergen-ekspedisjoners størrelse og de forskjellige selskapers utbytte, mente man at dette ikke var nødvendig, da «**der i denne sak i ethvert fald maa regnes vel saa meget med fremtidsutsikterne som med de allerede bestaaende forhold.**» Thor B. Arlov hevder at hvalfangsten var på sterk retur i 1911, og at norsk gruvedrift var helt ubetydelig: «**Det var nok helst de politiske interessene som var tungen på vektskålen i denne saken.**»

Arbeidsdepartementet anbefalte at det ble fremsatt en kongelig proposisjon for det samlede Storting om bygging av radiostasjoner i nærheten av Hammerfest og på Spitsbergen. Departementets innstilling av 20. april 1911 om å bevilge 250.000 - 300.000 kroner til formålet ble bifalt ved kongelig resolusjon samme dag. Jernbanekomiteen, som var navnet på datidens samferdselskomite, behand-

let bevilgningsaken positivt i et møte 2. mai og da Stortinget behandlet bevilgningen til Spitsbergen-sambandet i et kveldsmøte dagen etter, ble det foreslått 300.000 kroner, og dette ble enstemmig vedtatt uten diskusjon.

Vi er jo vant til overskridelser på byggeprosjekter, så også i dette tilfellet. De totale utgiftene beløp seg til 390.838,26, som omregnet til 2012-kroner tilsvarer kr. 21.398.394,74. Dette utgjorde ca.1/3-del av Telegrafverkets samlede investeringer dette året, som var på beskjedne 1.212.000 kroner (66.357.000 2012-kroner). Norge var et fattig land, så dette var mye penger.

Den 23. september var Spitsbergen Radio driftsklar, men hadde ingen å korrespondere med. Man hørte flere radiotelegrafstasjoner i Europa, men fikk ikke kontakt med dem. Ingøy Radio utenfor Hammerfest skulle være den andre stasjonen i dette Spitsbergensambandet, men den var ennå ikke klar. Den 24. november 1911 kl.0145 var imidlertid den første forbindelsen med Ingøy Radio og fastlandet etablert.

Først i 1930 ble stasjonen flyttet til Longyearbyen, som nå var en norsk gruveby. Spitsbergen var blitt norsk territorium gjennom Svalbard-traktaten av 1920, og radiotelegrafstasjonen skiftet navn til Svalbard Radio

13. juli 1911 - «Fanny» (nærmest) og «Banan» losser materiell til det som skal bli Spitsbergen Radio.

Spitsbergen Radio. Radiostasjonen var den hvite bygningen mellom antennemastene, og personalet bodde i det to-etasjes huset helt til høyre.

Spitsbergen Radio kaller...

For et par år siden ble jeg kontaktet av en tysk radioamatør og tidligere skipsradiotelegrafist. Rolf Marschner, som den tyske kollegaen heter, visste at jeg hadde overvintret på Kapp Linné. Nå ønsket han at jeg skulle skrive min Svalbard-historie for et tysk medlemsblad for tidligere skipsradiotelegrafister. Dette skulle bli starten på mange gode kontakter på radioamatørbåndene og gjennom e-post.

Rolf sendte meg et dikt han hadde kalt «Spitzbergen Radio ruft...». Jeg syntes det hadde en så fin rytme at jeg spurte Berit Nylund om dette var noe for «Telepensjonisten». Jeg fikk positiv tilbakemelding, men hun ville også ha historien bak diktet, nemlig etableringen av Spitsbergen Radio i Green Harbour i 1911.

Jeg spurte Rolf hvor han hadde fått ideen til diktet fra. Jo, en kamerat hadde vært

på Svalbard i forbindelse med et forskningsprosjekt. Han hadde besøkt Svalbard Museum og kommet over en tekst med så vel norsk som engelsk språkdrakt. Kameraten tok et bilde av teksten, og Rolf gjendiktet det hele som et prosadikt i tysk språkdrakt.

Så var det store spørsmålet: Hvem var den opprinnelige forfatteren? En telefon til Svalbard Museum ga ingen svar. I bokhyllen min sto en engelsk utgave av «Telektronikk» fra 1994. Her fant jeg en artikkel av Jan Hassel. Inne i artikkelen var det et avsnitt som begynte slik: «The Morse key ticked in beat: This is Spitsbergen Radio calling. We are transmitting on 1600 meters. Report my signals (...).» Her var nok kilden til Rolf, tenkte jeg.

I teksten viser skribenten til en artikkel i «Svalbardposten» om etableringen av

Spitsbergen Radio. Et søk i Nasjonalbibliotekets digitalarkiv bragte for dagen en artikkel signert Jan Hassel og som begynner slik: «Morsenøkkelen tikkede taktfast: Dette er Spitsbergen Radio. Vi sender på 480 kilocykler (...).»

Det var selvfølgelig disse to tekstene kameraten til Rolf hadde avfotografert på Svalbard Museum. Jeg fikk et tips om at Jan Hassel var på Gran Canaria. En e-post-melding dit avstedkom følgende svar: «Morsomt å bli sitert på tysk. Jeg skrev dette som innledning til artikkelen min. Bare bruk teksten.»

Er ikke dette flott? Et dikt fra en tysk kollega i Rheinbach bringer for dagen en tekst vår telepensjonistkollega Jan Hassel skrev i 1991 og som han oversatte til engelsk i 1994. Nå skal dere få se diktet i to forskjellige språkvarianter.

Spitsbergen Radio kaller...

Av Jahn Hassel

Morsenøkkelen tikkede taktfast:
Dette er Spitsbergen Radio.
Vi sender på 480 kilocykler.
Rapporter mine signaler.
Om igjen:
Dette er Spitsbergen Radio.
Vi sender på...
En strøm av signaler
strålte ut i polarnatten.
Antennetråden spilte seg
som en blå sølvtråd i nordlyset.
Meldingen fór som usynlige budstikker
over blåkalde vidder,
føk over Ishavet
og spredte seg utover hele kyst-Norge.
Da-di-di-da...
Spitsbergen Radio kaller...
Budskapet blir hørt.
Telegrafisten lytter med bøyd hode.
Anspent, ivrig.
Det spraker i høretelefonen.
«Dette er Ingøy Radio.
Du er sterk og klar!»
Telegrafisten retter seg opp og smiler.
Spenningen er utløst.
Fingrene danser på morsenøkkelen,
nye meldinger strømmer over havet
fra telegrafstasjonen i Grøn fjorden.
Telegrafverket
har knyttet polarlandet Spitsbergen
til resten av verden.
Vi skriver 1911, dagen er den 24. november.

Spitzbergen Radio ruft...

Von Jahn Hassel –
Übersetzung Rolf Marschner

Rhythmisch tickert die Morsetaste:
"Hier Spitzbergen Radio.
Wir senden auf 480 kHz.
Wie hören Sie mich?"
Und wieder:
"Hier Spitzbergen Radio.
Wir senden auf..."
Ein Strom von Signalen
strahlt in die Polarnacht.
Der Antennendraht spiegelt sich
wie ein bläulicher Silberdraht im Nordlicht.
Als unsichtbare Botschaft
über blaulatte Weiten
fliegt die Meldung übers Eismeer
und breitet sich über ganz Norwegens Küste.
Da-di-di-da...
Spitzbergen Radio ruft...
Die Botschaft wird gehört.
Der Telegrafist lauscht mit gebeugtem Haupt,
angespannt, eifrig.
Im Kopfhörer tönt es
"Hier ist Ingöy Radio.
Du bist laut und klar".
Der Telegrafist richtet sich auf und lächelt,
die Anspannung löst sich.
Die Finger tanzen auf der Morsetaste.
Neue Meldungen von der Telegrafstation
in Grönfjord fliegen übers Meer.
Televerket
hat das arktische Spitzbergen
mit dem Rest der Welt verbunden.
Man schrieb das Jahr 1911,
der Tag war den 24. November

FORENINGSNUMMER OG ADRESSER

MELD DEG INN I DITT HJEMSTEDS TELEPENJONISTFORENING

Her møter du venner og kolleger og oppfrisker gamle minner.

ARENDALE	Finn Egil Halvorsen	Lensmannsvn. 23	4815 Saltrød	37 03 08 26	952 58 324	tparendal@telepensjonistene.no
BERGEN	Roy Knag Jæger	Postboks 7150	5020 Bergen	56 14 81 02	915 38 870	tpbergen@telepensjonistene.no
BODØ/SALTEN	Gerd Blomstrand Kristensen	Tjeldberget 11/LE 301	8012 Bodø	75 58 11 68	416 95 790	tpbodosalten@telepensjonistene.no
DRAMMEN	Henning Torsby	Skogervn. 2B	3041 Drammen	32 81 95 24	911 40 761	tpdrammen@telepensjonistene.no
FORNEBU	Truls Erik Langeggen	Postboks 214, Sentrum	0103 Oslo	22 11 51 61	900 29 271	tpsentraleenheter@telepensjonistene.no
GJØVIK	Åge Skallerud	Niles a Nielsens veg 15	2817 Gjøvik		907 42 181	tpgjovik@telepensjonistene.no
GLÅMDAL	Aina Holen	Eidemsgt 8	2212 Kongsvinger	62 81 43 60	905 44 578	tpglaamdalen@telepensjonistene.no
GUDBRANDSDAL	Åse nordnes	Fyrvyn 10	2670 Otta	61 23 04 98	902 67 965	tpgudbrandsdal@telepensjonistene.no
HAMAR	Henry Norvi	Gammalsrudveien 17	2340 Løten	62 59 14 35	900 76 387	tphamar@telepensjonistene.no
HARSTAD OG OMEGN	Elisabeth Markussen	Utsikten 18	9406 Harstad	77 01 79 76	957 70 128	tpharstadomegn@telepensjonistene.no
HAUGESUND	Jacob R. Utvik	Fred. Kolstøsgt. 5	5532 Haugesund	52 72 26 56	907 52 637	tphaugesund@telepensjonistene.no
HELGELAND	Oddvar Ulvang	Askeladdveien 25	8800 Sandnessjøen	75 04 30 16	413 33 665	tphelgeland@telepensjonistene.no
KRISTIANSAND	Ingvar Kallevik	Astrids vei 31	4633 Kristiansand S	38 09 13 34	901 65 520	tpkristiansand@telepensjonistene.no
KRISTIANSUND	Jarl Joø	Nerlandsdalen 23	6508 Kristiansund N	71 67 95 99	993 24 395	tpkristiansund@telepensjonistene.no
LARVIK	Berit Olafsen	Øvre Bøkeligt. 48	3256 Larvik	33 11 74 44	950 27 230	tplarvik@telepensjonistene.no
LEVANGER	Marit Vikhammer	Okkerhaugen 12F	7600 Levanger	74 08 13 62	911 32 019	tplevanger@telepensjonistene.no
LILLEHAMMER	Helge Bræin	Moengvegen 16	2619 Lillehammer		913 09 320	tplillehammer@telepensjonistene.no
LILLESTRØM	Ragnhild Dehli	Gamle Rovenv. 39	1900 Fetsund	63 88 14 22	906 47 064	tplillestrom@telepensjonistene.no
LOFOTEN	Kirsten Stokvik	Meieriveien 12	8370 Leknes	76 08 07 66	975 62 692	tplofoten@telepensjonistene.no
MOLDE	Audbjørg Endresplass	Tostenbakken 30	6416 Molde	71 24 42 39	991 59 730	tpmolde@telepensjonistene.no
NAMSOS	Wenche Fahsing	Niels Bjørums gt. 38B	7800 Namsos	74 27 14 17	958 65 851	tpnamsos@telepensjonistene.no
NARVIK OG OMEGN	Grtea Arntsen	Myrv 5	8517 Narvik	76 94 12 10	984 68 881	tpnarvikomegn@telepensjonistene.no
OSLO	Dagfinn Husmo	Postboks 1088, Sentrum	0104 Oslo		906 35 850	tposlo@telepensjonistene.no
SANDEFJORD	Yngve Stentun	Lahelleveien 117	3218 Sandefjord	33 45 12 14	911 44 433	tpsandefjord@telepensjonistene.no
SOGN OG FJORDANE	Oliv Ottesen	Skjæret 27	6800 Førde	57 82 14 87	412 78 159	tpsognogfjordane@telepensjonistene.no
STAVANGER	Berit Kopren	Peer Gynts vei 4	4019 Stavanger	51 87 01 46	900 47 814	tpstavanger@telepensjonistene.no
STEINKJER	Kirsti Leiros	Muusøra 3F	7670 Inderøy		917 63 045	tpsteinkjer@telepensjonistene.no
TELEMARK	Elsie Marit Hansen	Høyenlia 23B	3728 Skien		472 85 760	tptelemark@telepensjonistene.no
Postadresse	Ragn. Olsen-Fjelstad	Jernbanegt 23	3916 Porsgrunn	35 55 86 61	901 02 687	
TROMSØ	Roar A. Johannessen	Henrik Wergelandsv. 24	9007 Tromsø	77 61 82 33	907 31 178	tp tromsø@telepensjonistene.no
TRONDHEIM	Marie Aashagen	Nedre Flatåsv.170	7099 Flatåsen	72 58 03 51	971 29 908	tptrondheim@telepensjonistene.no
TØNSBERG	Inger Heldal Anderson	Ospebakken 7	3153 Tolvsrød	33 33 02 94	906 09 101	tp tonsberg@telepensjonistene.no
VALDRES	Aud Anny Bergene	Vestringsbygda	2910 Aurdal	61 36 46 11	975 78 034	tpvaldres@telepensjonistene.no
ØSTFOLD	Mai Britt Løken	Nordlitoppen 35	1743 Klavestadhaugen	69 12 70 24	917 24 895	tpostfold@telepensjonistene.no
ÅLESUND	Helge Haram	Olivermarka	6260 Skodje	70 27 51 30	908 51 360	tpaalesund@telepensjonistene.no

Pensjonistforbundets krav til statsbudsjettet for 2014

Rett til sykehjemsplass og omsorgsboliger til de som trenger det.

Alle som av medisinske årsaker har behov for sykehjemsplass skal ha en lovfestet rett til dette. Likeledes må retten til enerom på sykehjem forsterkes. Vi mener at investeringstilskuddet til bygging av nye plasser må økes til 50% av investeringskostnadene og kommunene må få øremerkede midler til drift. Vi mener også at kommersielt drevne sykehjem må overtas av kommunen eller ideelle organisasjoner.

Grunnpensjon for gifte og samboende må ikke kuttes.

Folketrygdens grunnpensjon (garantipensjon) må være lik grunnbeløpet uansett siviltilstand. Ingen skal tape penger til staten på å være gift eller samboer. I dag trekkes dagens pensjonister som er gift eller samboer 15 % av sin grunnpensjon. Dette ble endret med gitte forutsetninger med pensjonsreformen for fremtidens pensjonister, men er fremdeles gjeldende for dagens pensjonister.

Støtte til tannhelse

Eldre over 67 år som ikke dekkes av fri tannbehandling må få utgiftene dekket under et egenandelssystem tilsvarende det som finnes for behandling av lege.

Bort med diskriminering ved minstefradrag

Pensjonister må få minstefradrag ved skatteligningen etter samme regler som yrkesaktive. Det må gis et likt minstefradrag for pensjons- og lønnsinntekt.

Ett statlig sykehusforetak

Store kostnader brukes i dag til administrativ drift av helseforetakene. Opprettelse og drift av regionale helseforetak har hverken gitt bedre eller mer helsearbeid. Ved å etablere ett helseforetak vil den administrative driften samles til en administrasjonsfaglig sterk enhet.

Bort med diskriminering av trygdeavgift

Trygdeavgiften for pensjonsinntekt må settes tilbake til 3 prosent, og en eventuell økning må gjelde alle skattebetalere og ikke bare alderspensjonister.

Mer forebyggende eldreomsorg

Maten pleietrengende eldre får i og utenfor institusjon må være av god kvalitet og inneholde både friske grønnsaker og frukt. Det må også satses sterkere på kultur og frivillighet gjennom kulturtilskudd og bedre tilrettelegging for frivillig arbeid. Ordningen med eldrecentre må forsterkes og suppleres med aktivitetssentre for eldre.

Kilde Godt Voksen, publikasjon fra Pensjonistforbundet

LEDER	Anni Milward	Rudslåtten 9	2830 Raufoss	61 19 10 54	905 79 297	annimilw@online.no
NESTLEDERSEKRETÆR	Mai Britt Løken	Nordlitoppen 35	1743 Klavestadhau-	69 12 70 24	917 24 895	m-brloek@online.no
KASSERER	Kjell Engen	Einerbakken 5	2827 Hunndalen		916 43 027	kjellengen@online.no
STYREMEDL.	Berit Olafsen	Øvre Bøkeligt	3526 Larvik	33 11 74 44	950 27 230	berolafs@online.no
"	Truls Erik Langeggen	Pilestredet Park 1H.0605	0176 Oslo	22 11 51 61	900 29 271	lang-t@online.no
"	Kirsti Ranveig Leiros	Muusøra 3F	7670 Inderøy		917 63 045	kirsti.leiros@ntebb.no
"	Roy Knag Jæger	Hopshavn	5307 Ask	56 14 81 02	915 38 870	roykna-j@online.no
"	Oddvar Ulvang	Askeladdveien 25	8800 Sandnessjøen	75 04 30 16	413 33 665	oddvar.ulvang@roros.net
VARAMEDLEM 1	Dagunn Klakegg	Elvevegen 5	6800 Førde	57 82 14 21	416 69 849	daklakeg@online.no
VARAMEDLEM 2	Ingvar S. Kallevik	Astrids vei 31	4633 Kristiansand S	38 09 13 34	901 65 520	ingsikal@online.no
VARAMEDLEM 3	Jan H. Andreassen	Blomstervn. 37	2208 Kongsvinger	62 81 59 40	915 56 223	janhandreassen@yahoo.no
REVISOR 1	Kåre Johansen	Svenskerud 105	3408 Tranby	32 85 22 40	901 84 857	khj@online.no
REVISOR 2	Kirsten Næss	Ramstad Terrasse 5	1405 Langhus		901 94 586	kinass@online.no
VARAREV.	Kitty Fossum	Østaveien 60	1476 Rasta	67 90 16 87	911 95 947	kitty.fossum@getmail.no
REDAKTØR TELEPENSJONISTEN	Berit Nylund	Vassteigen 106	5141 Fyllingsdalen	55 12 30 76	913 83 587	beritnyl@online.no
REDAKTØR NETTAVISEN	Oddvar Ulvang	Askeladdveien 25	8800 Sandnessjøen	75 04 30 16	413 33 665	oddvar.ulvang@roros.net

Knapp kan redde liv

(Fornebu, 12. november 2013) Mann over bord får ofte en tragisk utgang. Telenor Maritim Radio har nå utviklet et varslingsystem beregnet for sjøfolk som er alene på sjøen. Håpet er at det kan redde liv og gi en tryggere hverdag på havet.

Kjernen i systemet er en liten trådløs sender, som fiskeren har på seg. Den er konstruert slik at den er enkel i bruk og ikke til hinder for det daglige virke om bord.

– Er uhellet ute, enten han faller over bord eller får problemer på båten, vil han aktivere denne enheten. Den sender et signal som løser ut nødstoppbryteren, slik at fremdriftsmaskineriet og hydraulikksystemet stopper. Samtidig aktiveres en lokal sirene og lanternene blinker, forteller Frode Vindenes i Telenor Maritim Radio.

Men det er ikke hele «cluet» med løsningen. Signalene vil også bli videresendt til nærmeste Kystradiostasjon, med nøyaktig GPS posisjon på båten. På Kystradiostasjonen vil det umiddelbart gå en lokal alarm, og posisjonen på båten kommer opp på monitoren foran operatøren.

Han vil straks prøve å kalle opp båten. Får han ikke svar på tre tilrop, vil han umiddelbart tilkalle de nærmeste båtene og samtidig sette i gang en redningsaksjon via Hovedredningsentralen.

– Dette systemet er det eneste som har direkte kontakt til Kystradiostasjonene, som har døgnbemanning 24/7 hele året. Bare de siste månedene har det vært minst to dødsulykker, hvor en fisker har falt over bord og båten ble funnet med motoren i gang i fjæresteinene. Disse ulykkene kunne sannsynligvis vært unngått om de hadde hatt slikt utstyr om bord, poengterer Vindenes.

Kilde: Online.no

